

Verdriettaks (gedeeltelijk) afgeschaft in de 3 Gewesten

Dat registratie- en successierechten grotendeels een gewestelijke belasting zijn, is al langer geweten. Zo mag elk gewest volledig autonoom onder andere voorzien in vrijstellingen voor wat deze belastingen betreft. Het persoonlijk toepassingsgebied inzake successierecht is eenvoudig. De Vlaamse, Brusselse of Waalse successierechten zijn van toepassing al naargelang het gewest waar de overledene zijn laatste woonplaats had. Indien men gedurende zijn laatste 5 levensjaar in verschillende gewesten heeft gewoond, zal de nalatenschap van de overledene onderworpen worden aan de successierechten van het gewest waar men gedurende de vermelde periode van 5 jaar het langst heeft gewoond. Overzicht van de situatie in de 3 Gewesten:

- Al in 2006 heeft het **Vlaams Gewest** voorzien in een vrijstelling van successierecht op de gezinswoning voor het aandeel dat erin vererfd wordt door de langstlevende echtgenoot, langstlevende wettelijke samenwonende partner of de feitelijk samenwonende partner, die op de dag van het overvallen van de nalatenschap, ten minste 1 jaar ononderbroken met de overledene heeft samengewoond en er een gemeenschappelijke huishouding mee heeft gevoerd. Alle andere erfgenamen kunnen niet genieten van deze vrijstelling. Deze vrijstelling geldt voor de hele waarde van de gezinswoning, wat de waarde ook mag zijn.
- Sedert 1 januari 2014 (Ordonnantie van 30 januari 2014, *B.S.* 6 maart 2014) geldt een gelijkaardige vrijstelling in het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**¹. De langstlevende echtgenoot en de langstlevende wettelijk samenwonende partner betalen geen successierecht op het aandeel dat zij erven van hun echtgenoot/wettelijk samenwonende partner in de gezinswoning waarin zij met de erflater samenwoonden. Deze vrijstelling geldt voor de hele waarde van de gezinswoning, wat de waarde van de gezinswoning ook mag zijn. Ook hier zijn alle andere erfgenamen uitgesloten van deze vrijstelling.
- In het **Waals Gewest** werd er recent in een gedeeltelijke vrijstelling voorzien (decreet van 11 april 2014, *B.S.* 9 april 2014). Zo zal met ingang van 1 juni 2014 de langstlevende echtgenoot of wettelijk samenwonende partner van een abattement van 160.000,00 EUR kunnen genieten. In het Waalse Gewest speelt de vrijstelling dus niet over de gehele waarde van het netto-aandeel dat de langstlevende echtgenoot of wettelijk samenwonende partner in de gezinswoning van zijn partner/ wettelijk samenwonende partner erft, behoudens wanneer het voormeld netto-aandeel in de gezinswoning lager of gelijk aan 160.000,00 EUR is. Alle andere erfgenamen kunnen niet genieten van dit abattement. De werking van dit abattement kan verduidelijkt worden aan de hand van een eenvoudig voorbeeld:

Jacques woont wettelijk samen met Laurence in Namen. Zij hebben geen kinderen. Hun gezinswoning is 175.000,00 EUR waard op het ogenblik dat Jacques is komen te overlijden. Jacques had een testament geschreven in het voordeel van Laurence. Zij erft, zonder uitzondering, zijn volledige nalatenschap. In de hypothese waarin Jacques en Laurence elk voor 50% volle eigenaar waren van hun gezinswoning, zal Laurence geen successierecht moeten betalen. Het netto-aandeel (87.500,00 EUR) dat zij in de gezinswoning erft, is namelijk kleiner dan 160.000,00 EUR. Indien Jacques alleen eigenaar zou geweest zijn van de gezinswoning te Namen, zou Laurence wél successierecht moeten betaald hebben. In dat geval erft zij namelijk een netto-aandeel van 175.000,00 en dus meer dan het abattement van

¹ Behoudens enkele technische verschillen zijn beide regelingen identiek.

160.000,00 EUR. Op de laatste schijf van 15.000,00 EUR, moet zij 5% successierecht betalen, of 750,00 EUR, conform de gangbare successierechten van kracht tussen echtgenoten, wettelijk samenwonende partners of erfgenamen in rechte lijn.

Deze (gedeeltelijke) vrijstelling biedt perspectief om aan successieplanning te doen in elk van de 3 gewesten. Echtgenoten en (wettelijk) samenwonende partners zullen geneigd zijn elkaar zo veel mogelijk te laten erven in hun gezinswoning, omdat zij, met uitsluiting van alle andere erfgenamen, geen/minder successierecht betalen op de gezinswoning. Echtgenoten erven namelijk in de regel 'slechts' het vruchtgebruik van elkaars nalatenschap ingevolge het wettelijk erfrecht, indien zij juridisch niets regelen (middels bijvoorbeeld huwelijkscontract of testament). Ook wettelijke samenwoners erven ingevolge de wettelijke bepalingen slechts het vruchtgebruik op de gezinswoning. Het komt er dus op neer dit wettelijk erfrecht uit te breiden om elkaar meer erfrechten in de gezinswoning toe te kennen. Echtgenoten, gehuwd onder een gemeenschapsstelsel, zullen dit in de regel doen met een keuzebeding (zie artikel [Las een keuzebeding in uw huwelijkscontract in en stel vrij uw erfenis samen](#)). Wettelijk en feitelijk samenwonenden zullen zich moeten behelpen met een goed opgesteld testament. Belangrijk: goederen die in volle eigendom geërfd worden door de langstlevende echtgenoot, zullen integraal deel uitmaken van zijn/haar nalatenschap. Bij het openvallen van deze nalatenschap zullen zij hier ten volle onderhevig zijn aan successierecht, tenzij men voorafgaandelijk die goederen bijvoorbeeld al had weggeschonken.

Auteur : Tim Carnewal, notaris-vennoot Berquin Notarissen.

Opmerking: wenst u na het lezen van deze tekst meer concrete informatie? Jammer genoeg kan Berquin Notarissen cvba u niet via e-mail adviseren. U kunt eventueel wel telefonisch een afspraak maken met één van onze juristen of notarissen.